

KDV reformundan geriye kalanlar...

M. Fatih Köprü

Katma Değer Vergisi Kanunu'nda köklü değişiklikler içeren, "KDV reformu" olarak da anılan yasa tasarısı Şubat sonunda Meclis Başkanlığına sunulmuştu. Genel Kurul'daki görüşmeler sırasında bazı düzenlemeleri yasa metninden çıkarılarak kabul edilen 7104 sayılı yasa, 6 Nisan günkü Resmi Gazete'de yayımlandı.

Açıklandığı günden itibaren büyük beklentiler yaratan yasanın hiç kuşkusuz en önemli bölümü devreden KDV'lerin iadesine imkân tanıyan düzenlemelerdi. Biz de bu hafta, Genel Kurul'daki görüşmeler sırasında tasarıdan çıkarılan hükümlerden başlamak üzere, KDV ve gelir vergisi yasalarında yapılan bazı önemli değişikliklere sayfamız yettiğince değinmek istedik.

Devreden KDV iade edilmiyor!

KDV yasasında ihracat başta olmak üzere bazı özel durumlar hariç devreden KDV'nin iade edilemeyeceğine ilişkin hüküm bulunuyor. Bir nevi Devlet'ten alacak niteliğinden olan devreden KDV'nin toplam tutarının 160 milyar lira civarında olduğu söyleniyor.

Meclis'e sunulan yasa tasarısında devreden KDV tutarlarının mükelleflere iade edilmesine imkân sağlayan düzenlemeler bulunuyordu. KDV yasasında değişiklikler içeren bu tasarinın "reform" olarak nitelendirilmesi işte bu iade hükmünden geliyordu.

Kamuoyunda farklı algılsa da tabii ki hepsinin bir anda iadesi mümkün değildi. Bütçe olanakları göz önünde bulundurularak ve inceleme yapılmak suretiyle bu tutarın belli bir kısmının iade edileceği belirtiliyordu.

Ancak devreden KDV'lerin iadesine ilişkin düzenlemeler, Genel Kurul'daki görüşmeler sırasında yasa metninden çıkarıldı. Yani yasanın yürürlüğe giren halinde, devreden KDV'lerin iade edilmesine ilişkin bir hüküm bulunmuyor. Dolayısıyla bu konuda başlanılan noktaya dönülmüş oldu.

Grup KDV mükellefiyeti iptal

Tasarı'da bir de belli şartlarla grup şirketlerinin tek bir KDV mükellefiyeti tesis ettirebilmesine izin verme konusunda Maliye Bakanlığına yetki veren bir düzenleme bulunuyordu. Bu hüküm de Genel Kurul'da yasa metninden çıkarıldı.

Geç iadeye faiz ödenmeyecek

Önemli düzenlemelerden biri de, iadesi gereken KDV'nin geç iade edilmesi durumunda Devlet'in mükellefe tecil faizi oranında da olsa faiz ödemesini öngören hükümdü. Bu hüküm de Genel Kurul'daki görüşmeler sırasında yasadaki çıkarıldı.

Yeni yasa bunlardan ibaret değildi tabii ki. Bu hükümler dışında yine de bazı önemli değişiklikler içeriyor. Biraz da bunlara değinelim.

KDV’de indirim süresi uzadı

Mükellefler şu anki uygulamada, kendilerine düzenlenen belgelerdeki KDV’yi, vergiyi doğuran olayın gerçekleştiği takvim yılını aşmamak şartıyla belgeleri defterlere kaydettikleri dönemde indirebiliyorlar. Yapılan değişiklikle indirim hakkının, vergiyi doğuran olayın vuku bulduğu takvim yılını takip eden takvim yılı sonuna kadar kullanılabilmesine imkân sağlandı. Ancak hemen değil, 1 Ocak 2019 tarihinde yürürlüğe giriyor.

KDV iade taleplerinde süre

İhracat gibi iade hakkı doğuran işlemler nedeniyle yüklenilen ve indirim yoluyla giderilemeyen katma değer vergisinin, işlemin gerçekleştiği dönemi izleyen ikinci takvim yılının sonuna kadar talep edilmesi şartı getiriliyor. 2019 başında yürürlüğe girecek olan bu düzenleme ile KDV iadesinin talep edilebileceği süre yasada açıkça belirlenmiş oldu.

KDV iade incelemelerine süre sınırı

Vergi Usul Kanunu’nda, tam incelemenin 1 yıl, sınırlı incelemenin ise 6 ay içerisinde bitirilmesi gerektiğine ilişkin düzenleme varken, KDV iadeleri için böyle bir sınır bulunmuyordu. Yeni yasayla KDV iade incelemeleri için de inceleme süresi belirlenmiş durumda. Buna göre söz konusu incelemelerin 3 ay içerisinde bitirilmesi gerekiyor.

Bitirilemezse ek süre talep edilebilecek. Bu talep vergi incelemesine yetkili olanların bağlı olduğu birim tarafından değerlendirilecek ve 2 ayı ve geçmemek üzere ek süre verilebilecek. Yeni uygulama 1 Ocak 2019 tarihinden sonraki vergilendirme dönemlerine ilişkin yapılan incelemeler için geçerli olacak.

Hasılat esaslı vergilendirme

İşletme defteri tutan esnaf ile serbest meslek erbapları için “hasılat esaslı vergilendirme” usulü getiriliyor. Buna göre Bakanlar Kurulunca belirlenen sektör ve meslek gruplarında yer alanlar, talep etmeleri halinde KDV dahil hasılatlarının belirli bir oranını, indirim KDV tutarını dikkate almadan beyan ederek ödeyebilecekler. Uygulanacak KDV oranı, en yüksek oranı geçmemek şartıyla Bakanlar Kurulunca belirlenecek.

Bu usulü seçen mükellefler, kazançlarının tespitinde kendilerine yapılan teslim ve hizmetler dolayısıyla alış vesikalarında gösterilen KDV ile hasılat esaslı vergilendirme usulüne göre beyan ederek ödedikleri katma değer vergisini işlemin mahiyetine göre gider veya maliyet, yaptıkları teslim ve hizmetler dolayısıyla hesapladıkları KDV’yi gelir olarak dikkate alacaklar.

2019 başından itibaren geçerli olacak hasılat esaslı vergilendirme usulünü seçen mükelleflerin, iki yıl geçmedikçe bu usulden dönmeleri mümkün değil.

SMMM’lere KDV raporu yetkisi

Yeni yasa Maliye Bakanlığı’na; Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlere (SMMM), beyannamelerini imzaladıkları dönem ve mükelleflerle sınırlı olmak kaydıyla KDV iade raporu düzenlettirme yetkisi veriyor.

Bakanlık bu raporu düzenleyecek olan SMMM’lerde aranacak nitelik ve şartlar ile rapor düzenlenebilecek iade türlerini ve azami iade tutarlarını belirleme konusunda da yetkili.

Bunun yanında SMMM'lere eğitime katılma ve bu eğitimlerden başarılı olma şartlarını da getirebilecek.

6 Nisan 2018'de yürürlüğe giren bu düzenleme uyarınca, SMMM'ler iadeye ilişkin düzenledikleri raporun doğru olmaması halinde, rapor kapsamı ile sınırlı olmak üzere, ziyaa (kayba) uğratılan vergilerden ve kesilecek cezalardan mükellefle birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu olacaklar.

Taksi, dolmuş plaka satış kazançları

Yeni yasada gelir vergisiyle ilgili bir düzenleme de bulunuyor. O da taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına ait ticari plakaların elden çıkarılmasından sağlanan kazançlarla ilgili. 6 Nisan 2018 tarihinden itibaren bu satışlardan sağlanan kazanç tutarı ne olursa olsun gelir vergisinden istisna kabul ediliyor.

Peki, yasanın yayım tarihinden önce satılıp beyan edilmeyen kazançlar ne olacak? Onun cevabı da yeni yasada. Bu satışlarla ilgili olarak vergi incelemesi veya takdir işlemlerine istinaden herhangi bir vergi tarhiyatı yapılmayacak, vergi cezası da kesilmeyecek. Daha önce yapılmış olan tarhiyatlardan ve kesilmiş cezalardan varsa açılmış davalardan feragat edilmesi kaydıyla vazgeçilecek.

Satış kazancı gelir vergisi kapsamı dışına çıkarılıyor ama bu plakaların devrine ilişkin işlemlerden artık yüzde 3 oranında harç alınacak. 6 Nisan 2018 tarihinden itibaren uygulanacak olan bu harç, alım satım bedeli üzerinden hesaplanacak.

Kısa kısa...

- İlgili kanunları çerçevesinde Ar-Ge, yenilik ve tasarım faaliyetlerinde bulunanlara, bu faaliyetlerinde kullanılmak üzere yeni makine ve teçhizat teslimleri KDV'den istisna oluyor. Bu makine ve teçhizatın teslim tarihini takip eden takvim yılının başından itibaren 3 yıl içerisinde belirtilen faaliyetlerin dışında kullanılması veya elden çıkarılması halinde, zamanında alınmayan vergi alıcıdan vergi ziyayı cezası uygulanmak uygulanarak gecikme faizi ile birlikte tahsil edilecek. 1 Haziran'dan itibaren uygulanacak.

- Maliye Bakanlığı'na, işletme hesabı esasına göre defter tutan mükelleflerin ödeme zamanını, beyannamenin verildiği ayı takip eden 2. ayın sonuna kadar uzatabilme yetkisi veriliyor. Buna göre Bakanlık 2019 başından itibaren bu yetkisini kullanırsa ilgili mükellefler vergilerini bir ay geç ödeyebilecekler.

- Maliye Bakanlığı ayrıca süresi içerisinde iadesi talep edilmeyen ve indirim yoluyla giderilmek üzere sonraki dönemlere devrolunan katma değer vergisinin gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak yazılmasına imkân verme konusunda da yetkilendirilmiş durumda. Buna göre yasa metninden çıkarılan düzenleme kapsamında iade edilmeyecek olan devreden KDV tutarları Bakanlık izin verdiği durumda gider yazılabilecek Bu hüküm yasanın yayım tarihinde yürürlüğe giriyor.

Bu yazı Ekonomist dergisinin 8 Nisan 2018 tarihli 2018/14. sayısında yayınlanmıştır.

Bu makalede yer alan açıklamalar, yazarının konu hakkındaki kişisel görüşünü yansıtmaktadır. Makaledeki bilgi ve açıklamalardan dolayı EY ve/veya Kuzey YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş.'ye sorumluluk iddiasında bulunulamaz. Mevzuatın sık değiştirilen ve farklı anlayışlarla yorumlanabilen yapısı nedeniyle, herhangi bir konuda uygulama yapılmadan önce konunun uzmanlarından profesyonel yardım alınmasını tavsiye ederiz.